

UVOD

U procesu približavanja Hrvatske članstvu u EU, od 1.1.2011. počeo se primjenjivati novi Zakon o platnom prometu (ZPP) kako bi se i naše zakonodavstvo u tom dijelu uskladilo s europskom Payments Services Directive (PSD). U okviru tog zakona Hrvatska narodna banka je donijela i Odluku o nalogima za plaćanje (NN 3/2011) čija primjena zahtjeva i izmjenu dosadašnjeg standardiziranog obrasca platnog prometa. Jedna od najvažnijih točaka je uvođenje standardiziranog oblika broja računa (IBAN) i u domaći platni promet (od 1.6.2012. neobavezno, od 1.6.2013. obavezno). IBAN su hrvatske banke svojim klijentima dodijelile još krajem 2007. godine, ali se do sada koristio isključivo u platnom prometu s inozemstvom.

Danom pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, 1. srpnja 2013. izjednačuje se i način obavljanja transakcija u domaćoj valuti i EURima u zemlji - *nacionalne platne transakcije* s načinom obavljanja *prekograničnih* transakcija (unutar EU), dok će za manji dio *međunarodnih* transakcija (izvan EU) i dalje biti potrebni dodatni podaci iako u manjem obujmu nego danas. Novi obrazac platnog prometa prilagođen je već sada tom budućem stanju.

Na novim obrascima predviđen je i prikladan prostor za 2D Bar code (2DBK) koji u velikoj mjeri olakšava i ubrzava njihovu obradu na šalterima banaka i drugih institucija

Na temelju članka 21. Ugovora o osnivanju GIU Hrvatska udruga banaka (u nastavku: HUB) i članka 3. Poslovnika Odbora za platni promet HUB-a, nakon usklađenja svojih stajališta, putem Odbora za platni promet HUB-a banke članice (u nastavku: članice) HUB-a pripremile su novi standardizirani nalog za plaćanje i prihvatile

UPUTU

o obliku, sadržaju i upotrebi standardiziranih naloga za plaćanje (HUB 3 i HUB 3A) u platnom prometu

I. OPĆE ODREDBE

1.

Ovom uputom uređuju se oblik, sadržaj i upotreba standardiziranih naloga za plaćanje i to u dva oblika: obrascima **HUB 3** i **HUB 3A**, a prema specifikaciji iz točke 3.

Nalog za plaćanje namijenjen je prijenosu sredstava u zemlji i inozemstvu i gotovinskom poslovanju korisnika platnih usluga.

2.

Obrazac naloga za plaćanje sadržava sve potrebne podatke za plaćanje (bezgotovinski prijenos sredstava), te za isplatu i uplatu gotovine. Oblik i druge karakteristike obrazaca jamče mogućnost skeniranja i OCR prepoznavanja sadržaja, ručnu obradu i očitavanje podatka korištenjem 2DBK (samo za nacionalne transakcije).

HUB je zaštitio industrijska obličja (uzorke) obrazaca naloga za plaćanje **HUB 3** i **HUB 3A** pri Zavodu za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske.

II. VRSTA I OBLIK NALOGA ZA PLAĆANJE

3.

Nalog za plaćanje je u skladu s tehnološkim standardom otisnut na papiru određene standardne kakvoće u pravokutnom obliku.

Obrazac HUB 3 sastoji se iz originala i kopije, i komplet je od dva lista, koji je bižgan u glavi, te ima strogi paser listova. Ako je za pojedine svrhe potrebno, obrazac **HUB 3** smije imati i više od jedne kopije jednakih svojstava kao i 2. list.

Papir: 1. list: NCR OCR, 90 g/m² (original)
2. list: NCR CF, 50 - 60 g/m² (preporučuje se 57 g/m²)

Tisak: 1. list: CRVENA: PANTONE WARM RED C (vrsta crvene boje i raster te boje)
CRNA: koristi se isključivo za oznake potrebne pri tehnološkoj obradi
2. list: ZELENA: PANTONE 334 C (vrsta zelene boje i raster te boje)

Format: 150 x 102 mm (4").

Obrazac **HUB 3A** ima uzdužnu perforaciju na 150 mm, i u tom dijelu je formatom sukladan obrascu HUB 3, a talon ima 60 mm.

Papir: OCR 90 g/m²

Tisak: CRVENA: PANTONE WARM RED C (vrsta crvene boje i raster te boje)
CRNA: koristi se isključivo za oznake potrebne pri tehnološkoj obradi

Format: 210 x 102 mm (4"), od čega se s desne strane na talon odnosi 60 x 102 mm (4").
U slučaju posebne potrebe visina obrasca **HUB 3** može biti minimalno 99 mm umjesto 102 mm, npr. kad su na papiru formata A4 otisnuta 3 obrasca.

Raster: u polju "iznos" kod obrasca (**HUB 3** i **HUB 3A**) za zatamnjena polja koristi se 45% rastera, a za ostala zatamnjena polja 20% rastera pripadajućih boja, odnosno koristi se niži intenzitet pigmentacije boje, primjeren za obradu.

III. SADRŽAJ NALOGA ZA PLAĆANJE

4.

Nalog za plaćanje sadržava sljedeće elemente:

- Naziv obrasca (**UNIVERZALNI NALOG ZA PLAĆANJE** odnosno **NALOG ZA NACIONALNA PLAĆANJA**) nalazi se iznad ostalih podataka o transakciji
- Oznaka za **HITNOST** (križić) te **IZNOS** upisuju se u prvom dijelu naloga
- Dio podataka o **PLATITELJU** sadržava: naziv (ime) i adresu platitelja, IBAN te model i poziv na broj platitelja (referenca platitelja)
- Dio podataka o **PRIMATELJU** sadržava: naziv (ime) i adresu primatelja, IBAN primatelja sredstava te model i poziv na broj primatelja (referenca primatelja)
- Nakon toga upisuje se **šifra namjene** i tekst **opisa plaćanja**
- Na nalogu se upisuje traženi **datum izvršenja** naloga.
- Kod univerzalnog platnog naloga (**HUB 3**) u lijevom donjem dijelu upisuju se podaci potrebni za prekogranična i inozemna plaćanja i statističke podatke.
- Kod naloga za nacionalna plaćanja (**HUB 3A**) prostor u lijevom donjem dijelu može se koristiti za 2DBK ili se taj prostor ostavlja prazan.
- Na obrascu su razdvojeni prostori za pečat korisnika platnih usluga i potpis ovlaštene osobe
- Predviđeno je da banke i drugi pružatelji platnih usluga za ovjeru primitka/potvrdu izvršenja naloga koriste prostor ispod crte na donjem dijelu obrasca (bez točno propisanog rasporeda). Tu se može upisati datum, vrijeme, referenca pružatelja platnih usluga, radno mjesto i slično.

Detaljnija pravila ispunjavanja pojedinih polja na nalogu opisana su u točki 6.

Osim navedenih elemenata, obrasci **HUB 3** i **HUB 3A** u lijevom dijelu u okomitom ispisu počevši odozdo, trebaju sadržavati:

- naziv naloga, ispisan kao «Obr. HUB 3» ili «Obr. HUB 3A», a u nastavku
- naziv tiskare ili izdavača, te interna oznaka po potrebi.

Obrazac **HUB 3** u donjem desnom dijelu također treba imati broj stranice naloga: broj «1» za original crvene boje i broj «2» za kopiju zelene boje.

Talon obrasca **HUB 3A** može sadržati dodatne oznake, kao što je logotip (znak) ili naziv banke odnosno institucije koja ispostavlja nalog za plaćanje, ili naslov koji označava svrhu tog dijela obrasca (npr. POTVRDA O UPLATI).

Izgled obrazaca naloga za plaćanje **HUB 3** i **HUB 3A** nalazi se u prilogu ove upute. Drugi obrasci koji se bilo kojom karakteristikom razlikuju od navedenih, ne smatraju se obrascima naloga za plaćanje **HUB 3** odnosno **HUB 3A**.

IV. ISPUNJAVANJE NALOGA ZA PLAĆANJE

5.

Nalozi za plaćanje **HUB 3** i **HUB 3A** namijenjeni su računalnom i ručnom ispunjavanju podataka na sljedeći način:

- ručno ispunjavanje – velikim tiskanim slovima; u svaku kućicu upisuje se po jedno slovo ili brojka (znamenka); obvezna upotreba olovaka tamne boje (crna ili plava, ne crvena);
- strojno ispunjavanje – neproporcionalnim fontom (npr. Courier), nije obvezno tiskanje kućica niti "slaganje" u kućice, za obrazac **HUB 3A** na talonu je dopuštena upotreba proporcionalnih fontova. U nalogu za plaćanje strojno ispunjenom, bez slaganja u kućice, IBAN konstrukcija transakcijskog računa upisuje se tako da svaka četiri znaka budu odvojena praznim poljem i to poravnato lijevo. Tiskanje crnom bojom, ne crvenom.

Sadržaj polja upisuje se tako da je izravnano na lijevoj strani – početku polja, osim polja kod kojih su definirana drukčija pravila (iznos, model).

6.

Pojedina polja obrasca naloga za plaćanje ispunjavaju se ovako:

Hitnost:

U odgovarajućoj se kućici označuje znakom «X». Definicija hitnosti ovisi o uvjetima pojedinog pružatelja platnih usluga. Ako nije upisano nalog za plaćanje se izvršava kao redovni.

Valuta plaćanja:

Troslovna oznaka valute u kojoj se obavlja transakcija. Na **HUB 3A** obrascu može se koristiti samo oznaka za nacionalnu valutu u Hrvatskoj - HRK.

Iznos:

13 cijelih mjesta i 2 mjesta za decimale; desno poravnano, bez razmaka; iznos započinje znakom zaštite "=" (dvije vodoravne crtice) ili zvjezdicom "*".

Platitelj:

Naziv platitelja: naziv (ime), adresa, nije propisano formatiranje

Broj računa platitelja:

- IBAN platitelja u obliku HRxx xxxx xxxx xxxx xxxx x;
Na obrascu su polja označena kombinacijom bijelih i zatamnjenih polja iscrtanih pregradama (tzv. kućice).
- pri uplati gotovine ovo polje se ne ispunjava.

Poziv na broj platitelja (zaduženja):

- model: upisuje se "HR" velikim tiskanim slovima i dvoznamenkasti model kontrole poziva na broj.
Pravila ispunjavanja poziva na broj platitelja i primatelja za naloge prema državnoj riznici i drugim javnim tijelima određena su važećom Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa i prihoda za financiranje drugih javnih potreba i Jedinstvenim pregledom osnovnih modela "poziva na broj", s opisom modela, sadržajem i objašnjenjem za njihovu primjenu te načinom izračuna kontrolnog broja.
- poziv na broj: najviše 22 numerička znaka s crticama, u skladu s modelom.
- pri uplati gotovine ovo polje se ne ispunjava.

Primatelj:

Naziv primatelja: naziv (ime), adresa, nije propisano formatiranje.

Broj računa:

- IBAN primatelja u obliku HRxx xxxx xxxx xxxx xxxx x;
Za prekogranična i međunarodna plaćanja dužina IBAN-a ovisi o pravilima u zemlji primatelja, maksimalno 34 znaka
- do 01.06.2014. iznimno se može koristiti konstrukcija računa VBDI(7)-broj(10), odnosno može se upisivati i taj oblik ako je primatelj u Hrvatskoj
- kod međunarodnih plaćanja u zemlje koje ne koriste IBAN upisuje se broj računa primatelja
- pri isplati gotovine ovo polje se ne ispunjava.

Poziv na broj primatelja (odobrenja):

- model: upisuje se "HR" velikim tiskanim slovima i dvoznamenkasti model kontrole poziva na broj

Pravila ispunjavanja poziva na broj platitelja i primatelja za naloge prema državnoj riznici i drugim javnim tijelima određena su važećom Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa i prihoda za financiranje drugih javnih potreba i Jedinstvenim pregledom osnovnih modela "poziva na broj", s opisom modela, sadržajem i objašnjenjem za njihovu primjenu te načinom izračuna kontrolnog broja.

- poziv na broj: najviše 22 numerička znaka s crticama, u skladu s modelom;
- pri isplati gotovine ovo polje se ne ispunjava.

Šifra namjene:

Upisuje se četveroslovná šifra namjene transakcije prema ISO 20022 standardu. Šifra namjene nije obavezan podatak, a namjenjena je za računovodstvene i statističke potrebe platitelja i/ili primatelja plaćanja. Sadržaj ovog polja nema utjecaja na podatak u polju "Opis plaćanja".

Opis plaćanja:

Upisuje se tekstualni opis plaćanja u najviše 4 retka po 35 znakova u svakom retku. Mogu se upisivati sljedeći znakovi: slova, brojevi, praznine i neki posebni znakovi (-, /,).

Datum izvršenja:

Datum na koji podnositelj naloga želi izvršenje, odnosno terećenje svog računa u banci. Dozvoljeni maksimalni datum izvršenja naloga u skladu s internim aktima banke.

Dodatni podaci za prekogranična i međunarodna plaćanja:

BIC i/ili naziv banke primatelja:

Koristi se samo kod prekograničnih ili međunarodnih naloga, uz navođenje IBAN-a ili računa primatelja. Ako je na nalog upisan BIC tada naziv banke nije potreban.

Oznaka vrste primatelja:

Znakom "X" označava se da li je primatelj u inozemstvu pravna ili fizička osoba. Ukoliko nije popunjeno, pretpostavlja se pravna osoba.

Valuta pokrića:

Navodi se kratica valute u kojoj se tereti račun platitelja (ako to nije valuta u kojoj se izvršava nalog).

Troškovna opcija:

Znakom "X" označava se način naplate troškova:

- a) BEN - primatelj snosi sve troškove
- b) SHA - i platitelj i primatelj snose (svaki svoje) troškove
- c) OUR - platitelj snosi sve troškove

Ukoliko nije označeno, pretpostavlja se opcija "SHA".

Na nalogu **HUB 3A** umjesto dodatnih podataka za inozemna plaćanja na njihovom mjestu se stavlja 2DBK. Detaljna struktura i tehnički opis 2DBK regulirani su posebnom Uputom.

Pečat korisnika PU:

Pečat korisnika platne usluge.

Potpis korisnika PU:

Jedan ili dva potpisa, u skladu s pravilima autorizacije.

Sadržaj talona kod obrasca HUB 3A

Sva polja talona su neformatirana te se u njih mogu upisivati skraćeni nazivi platitelja i/ili primatelja, te skraćeni opis plaćanja. Jedino podatak o iznosu, broju računa primatelja i poziv na broj primatelja moraju biti ponovljeni u cijelosti.

Na talonu se također može ovjeravati obavljanje transakcije (primitak naloga za plaćanje).

7.

Obvezna polja pri ispunjavanju naloga za plaćanje:

Nalog za **uplatu** je valjan, odnosno banka će ga izvršiti, ako ima popunjene barem ove elemente:

1. Naziv (ime) platitelja
2. Broj računa primatelja
3. Valuta plaćanja
4. Iznos
5. Datum izvršenja.

Nalog za **isplatu** je valjan, odnosno banka će ga izvršiti, ako ima popunjene barem ove elemente:

1. Broj računa platitelja
2. Naziv (ime) primatelja
3. Valuta plaćanja
4. Iznos
5. Datum izvršenja
6. Ovjera platitelja.

Nalog za **bezgotovinsko plaćanje (prijenos)** je valjan, odnosno banka će ga izvršiti, ako ima popunjene barem ove elemente:

1. Broj računa platitelja
2. Broj računa primatelja. Za prekogranična i međunarodna plaćanja potrebno je popuniti i Naziv (ime) primatelja te njegovu adresu
3. Valuta plaćanja
4. Iznos
5. Datum izvršenja
6. Ovjera korisnika platne usluge.

Namjenu naloga za plaćanje (uplata, isplata ili prienos) određuju popunjeni obvezni elementi platitelja i/ili primatelja.

V. OBRAZAC NALOGA ZA PLAĆANJE KAO POTVRDA

8.

Obrazac naloga za plaćanje može se upotrijebiti i kao potvrda. U tu svrhu služi:

- kod obrasca **HUB 3** ovjerena kopija obrasca i
- kod obrasca **HUB 3A** ovjereni talon.

Kada se radi o uplati, ovjerena kopija/e obrasca **HUB 3** i ovjereni talon obrasca **HUB 3A** služe kao potvrda o izvršenom plaćanju.

Kada se radi o prijenosu sredstava, kopija/e obrasca **HUB-3** i ovjereni talon obrasca **HUB-3A** služe samo kao potvrda primitka naloga za plaćanje u banku, ne kao potvrda o izvršenom plaćanju.

VI. PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

9.

Ova uputa stupa na snagu s danom prihvatanja Odbora za platni promet HUB-a. S danom stupanja na snagu ove Upute članice HUB-a osigurat će uvjete za primjenu ove Upute u svojoj banci i postupat će po odredbama ove Upute.

Uputa prestaje vrijediti ako tako odluči Odbor za platni promet HUB-a, ili ako se utvrdi da više ne odgovara potrebama više od polovine članica HUB-a, tako da se članice izjasne o odustajanju od Upute ili pisanim putem, ili neposrednim usmenim izjašnjavaњem na sjednici Odbora za platni promet HUB-a.

10.

Postupak za promjene i dopune ove Upute može se pokrenuti odlukom Odbora za platni promet HUB-a, a predlaže ih Odbor ili pojedinačno banka članica HUB-a.

11.

Ova Uputa ne uređuje troškove i naknade za izvršavanje naloga za plaćanje.

U Zagrebu, dana 12. lipnja 2013.

